

**АЛГОРИТМ ДІЙ ДЛЯ ПЕДАГОГІВ, ІНШИХ ПРАЦІВНИКІВ,  
КПЗО «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ЦЕНТР ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОГО ТУРИЗМУ,  
КРАЄЗНАВСТВА ТА ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ»,  
ЯКІ СТАЛИ ОЧЕВИДЦЯМИ БУЛІНГУ АБО ОТРИМАЛИ ЗВЕРНЕННЯ  
ВІД ВИХОВАНЦІВ**

Педагогічні та інші працівники закладу освіти у разі, якщо вони виявляють булінг (цькування), зобов'язані:

- вжити невідкладних заходів для припинення небезпечного впливу;
- повідомити керівника закладу освіти (заступника директора з НВР) та принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування);
- за потреби надати домедичну допомогу та викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги;
- звернутись (за потреби) до територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України.

1. Відразу розглянути інцидент – булінг не слід ігнорувати!
2. Забезпечити припинення будь-яких дій, які можуть створювати фізичний та психологічний тиск.
3. Важливо оголосити дітям, як ви до цього ставитеся.
4. Говоріть не про жертву, а про кривдників, фокусуйтеся на їх неприпустимих якостях.
5. Наголосіть, що ви будете дуже засмучені, якщо дізнаєтеся, що у вашому гуртку є діти, яким приємно когось ображати і мучити.
6. Акцентуйте, що така поведінка неприпустима, і ви в своєму гуртку цього терпіти не маєте наміру. Зазвичай цього буває достатньо, щоб кривдники припинили протиправні дії..
7. Приймати заходи по підвищенню статусу дитини-жертви і знайти для нього комфортне місце у колективі.
8. Перш за все поговоріть з дитиною, що постраждала та виступає в ролі жертви. Поясніть їй, що ви не зможете захищати її, якщо не будете твердо впевнені, що сама вона не провокує булерів.
9. Підкажіть дитині, як краще поводитися, щоб булери швидше припинили третирування. Кривдники отримують задоволення не від самого процесу

виголошення образливих слів, а від ефекту, якого досягають. Коли жертва плаче, сердиться, намагається заперечувати, тікає, вони відчують свою владу над нею. Якщо ж колишня жертва відповідає сама весело і технічно, її перестають цькувати.

Поведінка дорослих (керівників гуртків, методистів, завідувачів відділів, заступника директора, директора та батьків) у спілкуванні з жертвами третирування має відповідати певним вимогам, оскільки від їхнього ставлення до проблеми та уміння контактувати з дитиною залежить вирішення ситуації.

Дорослі, коли дитина повідомила, що вона є жертвою боулінгу, мають говорити:

**Фрази, які допоможуть вирішити проблему:**

- **Я вірю тобі** (це допоможе дитині зрозуміти, що ви готові допомогти їй вирішити цю проблему).
- **Мені дуже шкода, що це відбулося з тобою** (дитина відчуватиме, що ви намагаєтесь зрозуміти її почуття).
- **У цьому немає твоєї провини** (дитина розуміє, що вона не самотня в подібній ситуації, що деяким її одноліткам також доводиться відчувати або спостерігати різні варіанти залякувань, цькувань та агресії протягом навчання. Головне на цьому етапі – спрямувати зусилля на подолання проблеми).
- **Добре, що ти зумів сказати мені про це** (це впевнить дитину в тому, що вона правильно вчинила, звернувшись по допомогу та підтримку).
- **Я люблю тебе і намагатимусь зробити так, щоб тобі більше не загрожувала небезпека** (це допоможе дитині відчувати допомогу, захист та дасть надію на покращення ситуації).